

Pamflet

Núm. 15 (2.ª època)

SURT EL DISSABTE

Barcelona, 18 d'abril del 1936

La destitució d'Alcalà-Zamora

Molta gent a la qual la lletra de la llei els priva arrapar-ne l'esperit, diuen que hom ha votat amb violència l'article 81 de la Constitució. En efecte, ha estat votat amb violència. Però no hi havia altre camí: el que ofereix la Constitució, el 82, és més violent i exposat. Fer acusació plena de tots els greuges que les esquerres hem rebut d'Alcalà-Zamora era més brutal.

Tots sentíem que ens sagnava la ferida que ens havia obert al costat l'actuació d'aquest home, o durant la seva regència i, per tant, n'era figura representativa. Cadascuna de les fraccions esquerres portava un dolor molt gros que demanava més que revenja, justícia, però sobretot exigia que hom n'evités la repetició.

Tots recordaven la parcialitat i manca d'elegància en dissoldre aquelles Corts Constituents que s'havien enfrontat al seu credo religiós. Com per aquell acord desgarnat i violent les dretes obtingueren una majoria que no responia al pensament del país, per la mala mania de les esquerres en dividir-se i combatre's. Com, malgrat aquest pols i l'advertiment de gent sensata, amb complaença amanida d'impertinència més per a destacar la seva personalitat que el desacord, ell anà cedint la governació de l'Estat republicà a gent que no havia jurat la Constitució ni era republicana.

Però, a més, com allau venia als records d'esquerrans i socialistes el tracte que donaren a Astúries els vencedors d'octubre. No cal repetir-los: és la vergonya de l'Espanya negra reviscolada amb escreix, com un monument d'infàmia i impietat.

Però, a més, per a nosaltres catalans ens colpejava els polsos com un martell la llei del 2 de gener contra l'Estatut de Catalunya. Inconstitucional per voluntat de tots, declarada inconstitucional d'una manera solemne pel Tribunal de garanties.

No, les esquerres no podien prescindir d'aplicar l'article 81 per escrúpols de monja i demorar l'efecte de la decisió amb el recurs d'un article l'aplicació del qual reclama una sèrie de tràmits enutjosos i dilatoris.

Les esquerres havem fet bé de prescindir d'aquests miraments i tirar al dret. Així hi tiraven els botxins d'Astúries i Catalunya i sense manies fou votada contra nosaltres la llei oprobiosa del 2 de gener.

Hem fet bé, perquè els perills per a l'Estat republicà són múltiples mentre hom mantingui la neutralitat i el clima que representava Alcalà-Zamora.

No és culpa seva. Element destacat de la política monàrquica, amb noblesa i lleialtat es declarà republicà quan la Monarquia es féu incompatible amb la seva concepció liberal. El republicanisme li

agrairà sempre el gest sincer d'aquells dies i la dignitat amb què sabé suportar la lluita i la persecució. Però el monarquisme s'havia enfonsat tant en la seva ànima que no tingué prou força de voluntat per a foragitar-lo de tots els reconcs i reconets. I aquests reconcs i reconets refluïen de tant en tant, i, com més anava, més en les seves decisions i plans. De fet era la concepció d'una monarquia sense monarca. Sobre el mateix clos, amb els mateixos àmbits, i la gent mateixa i persistent gràcies i privilegis anti-

quats i injustos hom volia establir la República. Una República, el mèrit de la qual descansava en el retorn al Tresor de l'Estat dels diners sobrants de les despeses de representació.

Aquesta era la realitat. I aquest estat mental no és patrimoni de D. Niceto Alcalà-Zamora. La conviuen també, com és natural, tots els desertors de la Monarquia que defensen ara el règim republicà. Però, a més, el comparteixen molts d'aquells vells republicans que durant anys han estat conseqüents amb llur

ideal. Tan conseqüents, que l'han mantingut en la mateixa disposició d'ànim i propòsits de cinquanta anys enrera.

I no, no és això. Vagin-se fent la idea que no és això l'estat d'esperit actual. El que s'esdevingué el 14 d'abril del 1931 fou una Revolució, i tots els tràngols i mal-de-caps actuals els comporta que la Revolució té el Poder a les seves mans i estructura l'Estat sota les necessitats que la Monarquia, malgrat la tasca dissolvent, no pogué reprimir.

A despit de tots els canvis, la vida social i econòmica tenen una continuïtat. Però la tenen per a l'historiador, per a l'assagista, però no per al qui la viu. En moments com els que estem passant, els pobles refan llur vida, i la refan amb violència.

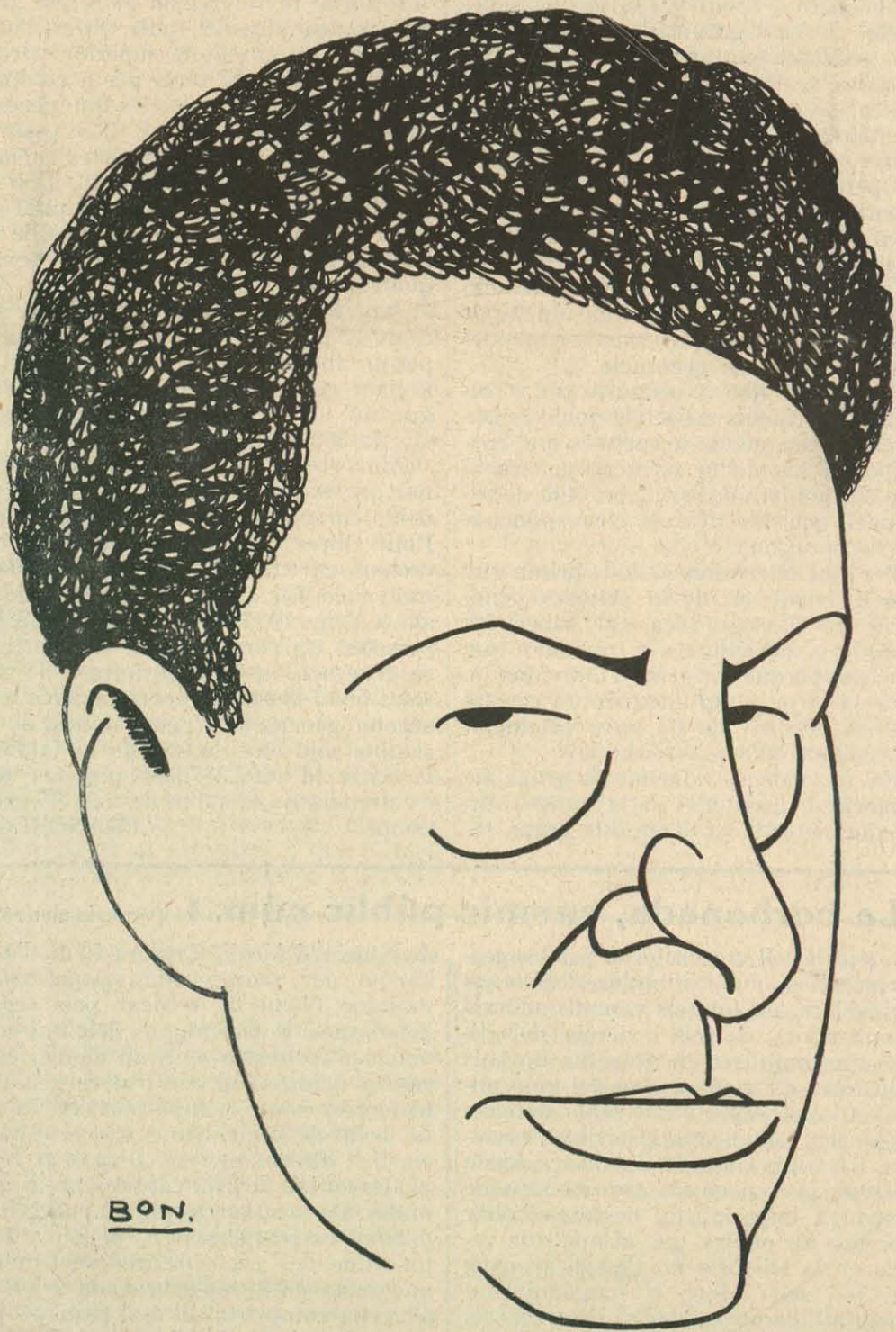
¿Hi ha qui creu que poden continuar existint com en la Monarquia els grans terratinents i l'esclavitud de la gent del camp? ¿Com en la Monarquia, les grans empreses han d'ésser mestresses orgulloses no solament de llurs obrers, sinó també de l'Estat? ¿I buròcrates trampoços, amos absoluts de la hisenda, de la justícia, de la sanitat? ¿I pobles que tenen una personalitat destacada, com Catalunya, com Euskadi, com Galícia, com València, com les Balears, han de continuar el règim centralitzador, encara que com a reclam, algun, un, Catalunya, tingui un Estatut migrat, per a la vigència del qual hàgim d'estar en contínua brega per a regatejar facultats i mitjans econòmics per a implantar-les?

No, la República del 1931 significà una altra cosa. No fou pas un rei que fugia i uns homes audaços que es declaraven Govern provisional i n'administren l'herència. Fou una Revolució. És a dir, ruptura de tot vincle amb el passat; llei nova, justícia nova, emanació del poble i voluntat expressa de cada sector que havia sofert privacions i oprobis en el vell règim.

I no hi ha altra raó, ni altra norma. Qui en aquests temps cregui que la labor republicana ha de plaure l'enemic, serà republicà, però és fora, de l'abast d'aquesta República. Cal repetir la dita de Marat: «voler plaure tothom és de foll, però voler plaure en temps de revolució és de traïdor». Quan l'enemic és satisfet és que hom ha perjudicat l'amic i falsificat la justícia que li prometeren.

No hem proclamat una República per a gust dels monàrquics. I aquest fou l'error d'Alcalà-Zamora i és error molt estès entre els que es diuen defensors del règim nou.

El camí que ell ha hagut de seguir és obert de bat a bat per a qui entengui a la seva manera la República. Perquè la Revolució no és lletra, sinó que és esperit i acció. I qui s'atengui a la lletra i no a l'esperit serà abatut per l'acció.

ILYA EREMBURG

Aquest escriptor rus, que un dia va veure les coses de Catalunya amb ulls de vidre de porró, ha tornat a passar per Barcelona.

Quan la condició essencial que es té d'escriptor és volar damunt del paper i saber treure un peixet d'entre l'escabellament d'onatge de la imatgeria, si hom no treu el peixet l'escriptor falla. Ilya Eremburg pesca algunes vegades. Altres, com en el cas de la seva visió de Catalunya, es banya amb el soroll que ell mateix aixeca amb les seves ales damunt la terra per on passa.